

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

11^e Jaarrapportage Commissie van Aanbestedingsexperts

Inhoud

1. Voorwoord door de voorzitter van de Commissie	3
2. Inleiding	4
3. Doel en taken	5
4. Belangrijkste cijfers in het rapportagejaar 2023	6
4.1 Werkwijze Commissie	6
4.2 Aantal ingediende en in behandeling genomen klachten	6
4.3 Partijen	7
4.4 Onderverdeling naar type procedures	7
4.5 Onderwerp klachten	7
4.6 Een greep uit de adviezen van het 11 ^e rapportagejaar	7
4.7 Uitgebrachte adviezen over de jaren	8
4.8 Gemiddelde doorlooptijden uitbrengen advies	8
4.9 Opschorting aanbestedingsprocedures	8
4.10 Opvolging adviezen door aanbestedende diensten	8

1. Voorwoord door de voorzitter van de Commissie

2023 was voor de Commissie een bewogen jaar. Na een energieke start met een volledige bezetting, bleek al vrij snel dat ons commissielid mr. drs. T.H. (Tsong) Chen te ziek was zijn waardevolle bijdrage te kunnen blijven leveren. Tot ons verdriet is hij op 30 mei 2023 overleden. Tsong heeft sinds 2015 deel uitgemaakt van de Commissie en heeft een zeer waardevolle en belangrijke bijdrage geleverd aan het werk en de organisatie van de Commissie. Ik ben hem daar zeer dankbaar voor.

Met ingang van 15 september 2023 is de heer mr. dr. Arthur van Heeswijk benoemd tot lid van de Commissie. Ik ben verheugd over deze benoeming, onder andere vanwege zijn promotieonderzoek op het terrein van de rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedingsprocedures. Met Arthur bestaat de Commissie weer uit drie leden.

Helaas heeft het secretariaat het laatste kwartaal haar werk met minder arbeidskracht kunnen uitvoeren, door het vertrek van een van de secretarissen.

Ondanks voornoemde personele omstandigheden zijn 20 adviezen uitgebracht. In een aantal van deze adviezen heeft de Commissie kans gezien, in het kader van het leereffect, een aantal 'overwegingen ten overvloede' te doen. Ik ben trots op deze output en dankbaar voor de inzet van het hele team; er is door iedereen een tandje bij gezet. In totaal hebben we 31 klachten ontvangen van, op één na, ondernemingen die behoren tot het MKB. Zij weten de gang naar de Commissie goed te vinden.

Punt van aandacht is de doorlooptijd van klacht tot advies. Na een daling in 2022 is deze in 2023 gestegen. De eerder genoemde personele omstandigheden spelen daarin een rol, evenals de aanpassing van onze organisatiestructuur. 2023 was het eerste volledige jaar waarbij het secretariaat uit meerdere parttimers bestond. Dat betekende een andere werkwijze, met zoektocht naar de meest optimale invulling.

Voor 2024 heeft de Commissie een aantal plannen die bij moeten dragen aan, onder andere, het terugbrengen van de doorlooptijden. Daarbij kan gedacht worden aan de inzet van externe deskundigen, ondersteuning bij het toegankelijk schrijven van adviezen en het efficiënt(er) samenwerken. Tevens wordt in 2024 onderzocht op welke wijze de Commissie toekomstbestendig kan worden, gelet op het voorstel van de Minister van Economische Zaken en Klimaat, waarin de Commissie binnen 14 kalenderdagen een advies over de klacht moet hebben uitgebracht (zie <https://www.internetconsultatie.nl/rechtsbeschermingaanbesteden/b1>).

Ik heb alle vertrouwen dat de Commissie de stijgende lijn uit 2022 verder kan voortzetten in 2024. We werken op volle kracht aan de situatie waarin de Commissie nog beter kan bijdragen aan de borging van rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedingsprocedures.

Geke Werkman-Bouwkamp
Voorzitter

2. Inleiding

Voor u ligt de 11e periodieke rapportage van de Commissie van Aanbestedingsexperts (hierna ook: Commissie of CvAE). Deze rapportage heeft betrekking op de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

De Commissie heeft een wettelijke basis in artikel 4.27 van de Aanbestedingswet 2012. Dat artikel luidt:

‘Onze Minister bevordert de instelling van een commissie die tot doel heeft onafhankelijk advies te geven over klachten met betrekking tot aanbestedingsprocedures.’

De Commissie bestaat per 15 september 2023 uit:

Naam	Functie	Benoemd per
G.R. Werkman-Bouwkamp	Voorzitter	1 juli 2022
M.C. Pinto	Vicevoorzitter	1 juli 2022
A.J. van Heeswijck	Commissielid	1 september 2023

De Commissie wordt ondersteund door een secretariaat, bestaande uit drie secretarissen (totaal 1,8 fte) en een juridisch medewerker (1,0 fte).

3. Doel en taken

Het primaire doel van de Commissie is door een snelle, zorgvuldige en laagdrempelige behandeling van klachten bij te dragen aan de oplossing van aanbestedingsklachten.

4. Belangrijkste cijfers in het rapportagejaar 2023

4.1 Werkwijze Commissie

Om een klacht in behandeling te kunnen nemen, is vereist dat eerst is geklaagd bij de aanbestedende dienst en dat de aanbestedende dienst in de gelegenheid is gesteld binnen een redelijke termijn te reageren op die klacht. Hier bestaan geen vaste termijnen voor. Als de klacht niet naar tevredenheid wordt opgelost kan één van de betrokken partijen een klacht indienen bij de Commissie.

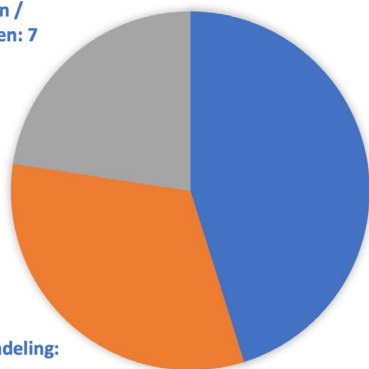
4.2 Aantal ingediende en in behandeling genomen klachten

4.2.1 Overzicht klachtafhandeling 2023

In het 11^e rapportagejaar heeft de Commissie 31 klachten ontvangen.

OVERZICHT KLACHTAFHANDELING 2023

Niet in behandeling
genomen /
ingetrokken: 7

Afgehandeld: 14

Nog in behandeling:
10

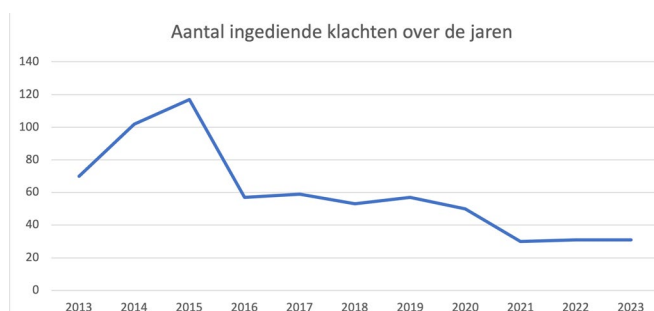
4.2.1 Ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren

Ten opzichte van 2022 is het aantal uitgebrachte adviezen afgenomen.

Als de klager geheel in het gelijk wordt gesteld, wordt de klacht aangemerkt als gegrond. Als er over verschillende onderdelen van de aanbestedingsprocedure wordt geklaagd, wordt een klacht uitgesplitst in deelklachten. Een klacht wordt aangemerkt als gedeeltelijk gegrond als 1 of meerdere deelklachten als gegrond worden aangemerkt en de overige deelklachten als ongegrond of niet in behandeling genomen.

	2022	2023
Aantal adviezen in klachten	23	19
Gegrond	6	5
Gedeeltelijk gegrond	8	3
Ongegrond	8	6
Niet in behandeling genomen	1	5
Uitgesplitst naar deelklachten	59	38
Deelklacht gegrond	15	14
Deelklacht gedeeltelijk gegrond	0	0
Deelklacht ongegrond	32	13
Deelklacht niet in behandeling genomen	12	11

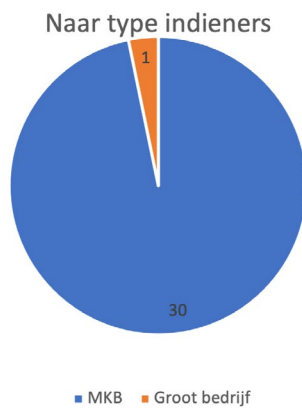
Na een daling ten opzichte van eerdere jaren is het aantal ingediende klachten per jaar sinds 2021 redelijk stabiel.

4.3 Partijen

4.3.1 Type indieners

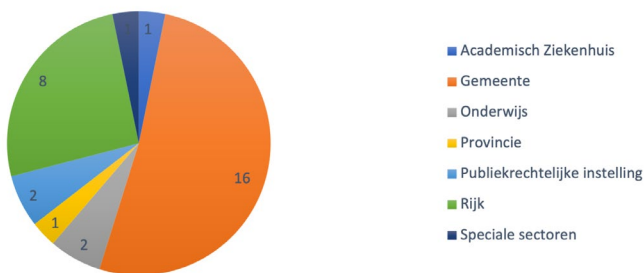
Veruit de meeste klachten worden ingediend door bedrijven uit het mkb. Het is ook mogelijk voor aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven om een klacht bij de Commissie in te dienen, maar dit is tot op heden niet voorgekomen.

4.3.2 Type aanbestedende dienst

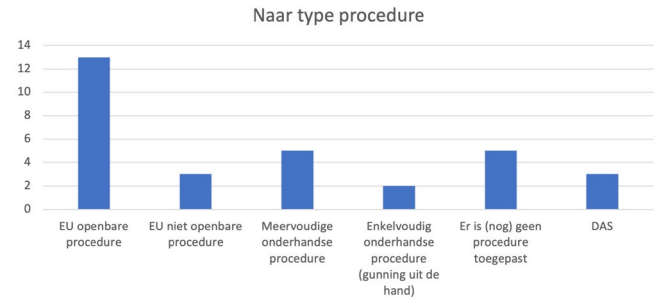
Meer dan de helft van het aantal in 2023 ingediende klachten is gericht tegen gemeenten. Ongeveer een kwart van de in 2023 ingediende klachten is gericht tegen de Rijksoverheid.

Naar type aanbestedende dienst

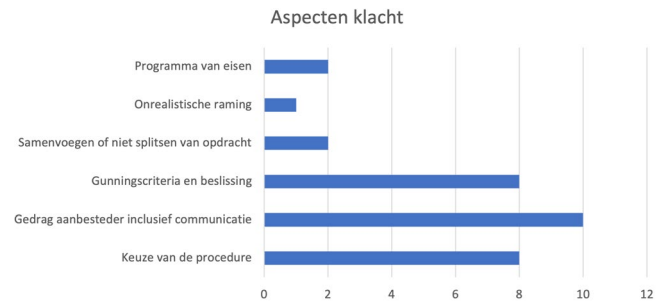
4.4 Onderverdeling naar type procedures

De meeste klachten hebben betrekking op aanbestedingen waarop de Europese openbare procedure is toegepast. Dit zijn opdrachten met een opdrachtwaarde boven de Europese drempelbedragen.

4.5 Onderwerp klachten

De meeste klachten hebben betrekking op het gedrag van de aanbesteder inclusief communicatie, de gekozen procedure en gunningscriteria en de beslissing. Onder 'gedrag van de aanbesteder inclusief communicatie' wordt onder andere verstaan: de raming van de kosten, de beslissing om opdrachten al dan niet samen te voegen of te splitsen of het opgestelde programma van eisen.

4.6 Een greep uit de adviezen van het 11^e rapportagejaar

Hier enkele voorbeelden van aanbevelingen in adviezen van de Commissie uit het afgelopen rapportagejaar:

Advies 699: Opdracht valt niet onder scope van raamovereenkomst en voorwaarden van raamovereenkomst zijn onvoldoende bepaald

De Raamovereenkomst Softwarebroker eindigt volgens de Leidraad op 29 februari 2024 en kan krachtens een optie met twee jaar worden verlengd. De Commissie adviseert aanbesteder de overwegingen uit dit advies mee te nemen in zijn beslissing om al dan niet gebruik te maken van de in de Raamovereenkomst Softwarebroker opgenomen verlengingsmogelijkheid.

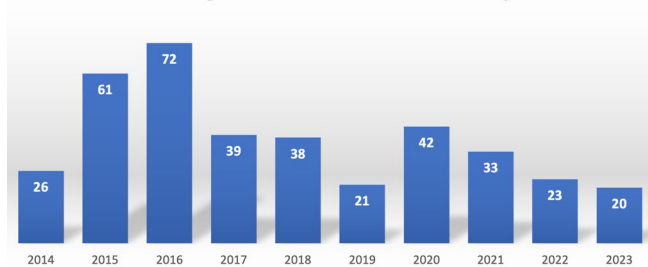
Advies 713: Eisen aan afmetingen van te leveren armaturen zijn niet transparant en leiden mogelijk tot een ongerechtvaardigde belemmering van de openstelling van de opdracht voor mededinging

De Commissie beveelt aanbesteder aan de Europese openbare procedure voor het sluiten van een raamovereenkomst met een ondernemer voor het leveren van paaltoparmatuur vanwege de schending van de verplichting om transparant te handelen in te trekken. De Commissie beveelt aanbesteder daarnaast aan de eisen aan de vorm en de afmetingen van de te leveren armatuur kritisch tegen het licht te houden, als hij besluit de opdracht opnieuw aan te besteden.

4.7 Uitgebrachte adviezen over de jaren

Het aantal uitgebrachte adviezen is in 2023 afgenomen ten opzichte van eerdere jaren. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de omstandigheid dat voor groot deel van 2023 zowel de Commissie als het secretariaat te maken had met ondercapaciteit.

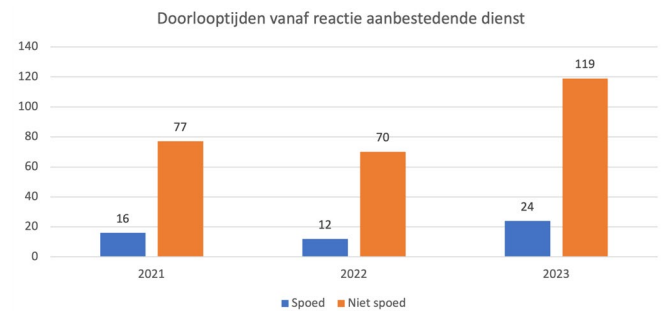
Aantal uitgebrachte adviezen over de jaren

4.8 Gemiddelde doorlooptijden uitbrengen advies

De Commissie start de berekening van de doorlooptijd in kalenderdagen vanaf de dag van ontvangst van de reactie van de aanbestedende dienst. Vanaf die datum telt de Commissie de dagen tot en met de datum van verzending van het advies. Effectief kan de Commissie immers pas inhoudelijk aan de slag met een klacht vanaf de dag waarop de reactie van de aanbestedende dienst is ontvangen.

Een klacht wordt door de Commissie als een spoedklacht aangemerkt als haar advies nog effect zou kunnen hebben op het aanbestedingsproces. In het algemeen krijgt een aanbestedende dienst een week de gelegenheid om te reageren op een klacht waarbij sprake is van een kritieke termijn (spoedklacht). Als het gaat om een klacht waarbij geen sprake is van een kritieke termijn zijn dat twee weken (nakaartklacht).

4.9 Opschorting aanbestedingsprocedures

De Commissie heeft in 8 van de 31 zaken aan de aanbestedende dienst om opschorting van de procedure verzocht tot 5 dagen na het uitbrengen van het advies. Slechts in 2 gevallen is daar gehoor aan gegeven door de aanbestedende dienst. In het voorgaande jaar was men daar nog in 8 van de 9 gevallen toe bereid.

4.10 Opvolging adviezen door aanbestedende diensten

In 2023 heeft de Commissie twee spoedklachten behandeld die (gedeeltelijk) gegrond zijn verklaard. Aan de aanbestedende diensten is gevraagd wat zij hebben gedaan met dit advies.

In Advies 713 had de Commissie de aanbestedende dienst aanbevolen om de aanbesteding in te trekken vanwege schending van de verplichting om transparant te handelen. Deze aanbeveling is opgevolgd door de aanbesteder.

In Advies 708 heeft de Commissie helaas geen reactie mogen ontvangen op haar verzoek.

Den Haag, 17 juli 2024

w.g.:

Mr. G.R. Werkman-Bouwkamp, voorzitter

Mr. M.C. Pinto, vicevoorzitter

Mr. dr. A.J. van Heeswijck

